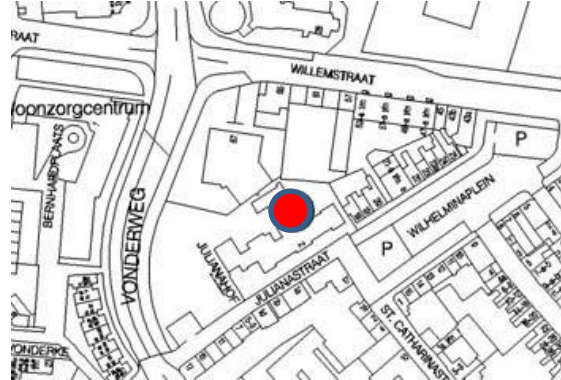

Julianahof 1-18

(Foto: gemeente Eindhoven, Arnoud Wakkerman)

Korte omschrijving

SCHOOLGEBOUW voor de gemeentelijke HBS die mede tot stand kwam doordat vooraanstaande industriëlen behoefte hadden aan beter opgeleiden.

Het gebouw bestaat uit drie lokalen links, een vierde erachter, en drie lokalen rechts van de monumentale ingang. De hoeklokalen en de ingang komen iets naar voren onder een schilddak met de nok haaks op de straat. Achter de ingang bevindt zich het trappenhuis. De groepering van de ramen laat zien hoe de lokalen achter de gevel zitten. De zij- en bovenlichten van de voordeur zijn in boogvorm en gevuld met glas in lood in geometrische patronen. De gevel is voorzien van rollagen in een afwijkende kleur baksteen, gepleisterde banden en decoratieve stenen.

Het interieur verkeert vooral in de hal en in de gangen nog in oorspronkelijke staat. De trap heeft smeedijzeren balusters en een houten leuning. De lamp in de hal, in smeedijzer met glas, is een cadeau van leerlingen en oud leerlingen uit 1935, bij het 25-jarig bestaan van de school.

Datum van aanwijzing: 27-08-2001

Datum van registratie: *05-08-2002

Rijksmonument nummer: 518807

Redengevende omschrijving

Inleiding

SCHOOLGEBOUW, in 1912 gebouwd ten behoeve van de gemeentelijke H.B.S. Was Julianastraat 2. De H.B.S. was twee jaar eerder gesticht onder invloed van de bevolkingsgroei binnen Eindhoven en mede gestimuleerd door een aantal vooraanstaande industriëlen (o.a. L. Redelé, Ph. Elias en A.F. Philips) waarbij de behoefte aan beter opgeleide werknemers bestond. Tot die tijd had de H.B.S. slechts tijdelijke huisvesting gekend.

Het pand bevindt zich aan de Julianastraat, gelegen nabij het Wilhelminaplein, in het centrum van Eindhoven. Het is in een eenvoudige Traditionalistische bouwtrant uitgevoerd, in de detaillering zijn elementen van Expressionisme verwerkt. Na toevoeging van een gymnasium aan de H.B.S. is het gebouw in 1939 uitgebreid.

Omschrijving

Tweelaags langgerekt pand, uitgevoerd in baksteen onder een samengesteld dak. De gevel wordt gebroken door verschillende uitspringende volumes. In het midden is een risaliet onder schilddak geplaatst. De beide hoekpartijen worden gevormd door blokvormige bouwmassa's, haaks op de middenvleugel. Deze hoeken hebben een schilddak waarvan de nok haaks op de straat staat. De

Rijksmonument

vleugels tussen hoeken en middenrisaliet zijn voorzien van een zadeldak. Het gehele dak heeft een overstek op klossen en is gedekt met tuiles-du-Nord. Achter het middenrisaliet bevindt zich een uitbouw, haaks op de middenvleugel, onder zadeldak. Oorspronkelijk bevond zich hier de gymzaal, tegenwoordig doet deze dienst als leslokaal en kantine.

Hoge samengestelde ramen zijn per lokaal geclusterd waarbij een breed raam wordt geflankeerd door twee smalle ramen. Aan de voorzijde van het pand zijn zeven van dergelijke clusters zichtbaar, behorende bij lokalen en de ingangspartij. Alle ramen zijn voorzien van een kleine roedenverdeling, de bovenlichten zijn gevuld met matglas. De dakkapellen zijn allen voorzien van een plat dak met een geprofileerde, overstekende lijst. De ingang is in een monumentale omlijsting gevat, de tweedelige deur wordt omgeven door zijlichten en bovenlichten in boogvorm, alle gevuld met glas-in-lood in geometrische patronen.

Het dak is voorzien van een aantal dakruiters, in het midden op het risaliet is een achtkantige dakruiter met koepeltje en windwijzer geplaatst, op de beide uiteinden van de schilddaken van de hoekpartijen is een eenvoudiger dakruiter aangebracht. Verder kleine dakkapellen met roeden ramen. Het geheel is uitgevoerd in baksteen. De hoeken van de uitspringende delen in de gevelwand worden geaccentueerd door uitstekende blokken metselwerk.

In het metselwerk van de gevel zijn speklagen aangebracht, uitgevoerd als rollagen in een afwijkende kleur baksteen. Gepleisterde banden zijn boven de ramen op de begane grond aangebracht alsmede als een doorlopende lijst onder de goot. Over de gehele voorgevel zijn op regelmatige afstand van elkaar terracottastenen aangebracht. Deze decoratieve stenen in ruitvorm hebben voorstellingen in reliëf (drie afbeeldingen, die van een uil, een haan en de letters GSB of GLE ?, herhalen zich). Boven de voordeur zijn zeven wapenschilden in een rondboog geplaatst, eveneens uitgevoerd in terracotta, met symbolische voorstelling van onder andere de ontwikkeling, een tempel, drie wapens met klimmende leeuw (één daarvan is van de stad Eindhoven) een zaaier (?) en een brandende toorts. In een rechthoek daarboven is een rand met bloemmotieven aangebracht. Deze rand omlijst boven en zijkanten van een gepleisterde band die oorspronkelijk de naam van de school bevatte.

De middenrisaliet bevat een hal, uitkomend bij de centrale trappartij.

Daarachter is de voormalige gymzaal geplaatst. Dit blok wordt doorsneden door een langgerekte gang, evenwijdig aan de vleugels. Aan de straatzijde bevinden zich aan deze gang de leslokalen, aan de achterzijde zijn diverse dienstruimten aanwezig met uitzondering van het hoekblok waar zowel aan de straatkant als aan de achterzijde een leslokaal gesitueerd is.

Het interieur verkeert vooral in de hal en in de gangen nog in de oorspronkelijke staat. In de hal zijn rondbogen uitgevoerd in okergele geglazuurde baksteen aanwezig. Deze voeren naar de verschillende doorgangen naar de beide zijvleugels en zijn als een galerij om de vide met trap geplaatst. De pijlers ter ondersteuning van deze bogen zijn in dezelfde baksteen uitgevoerd, voorzien van een hardstenen voet en natuurstenen kapitelen en tussenstukken die rijk gedecoreerd zijn met bloemmotieven en letters. De doorgangen bestaan uit klapdeuren waarboven grote halfronde bovenlichten, gevuld met glas-in-lood in geometrische patronen. In de zijvleugels zijn deze ramen met platen afgedekt wegens brandvoorschrift. De muren zijn gepleisterd, in de pleisterlaag zijn op lambriseringshoogte geprofileerde randen zijn aangebracht.

De trap heeft smeedijzeren balusters en een houten leuning. Halverwege de begane grond en verdieping is boven de trap een muurschildering aangebracht van een zittende vrouw met aan weerszijden staande figuren. Mogelijk is deze schildering in 1923 aangebracht bij het 12½ jarig jubileum door tekenleraar Theunissen. Boven de trap bevindt zich een gebogen, glazen lichtkap. In de hal en de gangen liggen granieten vloeren. In de klaslokalen zijn parketvloeren aanwezig, in een enkel geval met trapsgewijze verhogingen.

In de nok van de voormalige gymzaal zijn houten spanten met smeedijzeren trekstangen zichtbaar gebleven. De lamp in de hal, uitgevoerd in smeedijzer met glas is een cadeau van leerlingen en oud leerlingen uit 1935, bij het 25-jarig bestaan van de school.

De betegeling van de toiletgroep bestaat uit witte geglazuurde tegels met een motiefrand, één tegel is voorzien van het opschrift "BRAAT/AMSTERDAM" De oorspronkelijke speelplaats met (beuken)bomen is nu betegeld, een enkele boom is daarbij gehandhaafd. Voor de school is een smalle strook bestraat, van de straat gescheiden door middel van een laag bakstenen muurtje met

Rijksmonument

ezelsrug. Erop is een smeedijzeren hek gezet, plaatselijk zijn balusters op een natuursteen sokkel in ezelsrug gemetseld. In het midden tussen baksteen pijlers met natuurstenen kapiteel is een poort aangebracht.

In 1939 is het pand uitgebreid met een tweelaags pand onder zadeldak, haaks op de straat staand. De beide gebouwen zijn door middel van een tweelaagse gang onder plat dak met elkaar verbonden. Bij de latere aanbouw zijn tegelvloeren en betegelde lambriseringsen aangebracht. De doorgangen hebben hier een accoladeboog.

Waardering

De school is van algemeen belang.

Het pand heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een culturele en geestelijke ontwikkeling, namelijk de ontwikkeling van het onderwijs in de vroege twintigste eeuw.

Het is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van het schoolgebouw.

Architectuurhistorisch is het belangrijk vanwege de stijl, de rijke en verzorgde detaillering en de evenwichtige en waardige gevelopbouw.

Het heeft ensemblewaarde vanwege de situering, verbonden met de ontwikkeling van de stad.

Het object is waardevol vanwege de gaafheid van in- en exterieur.

Monumenten Inventarisatie Project (M.I.P.)

Adres: Julianahof 1-18 was Julianastraat 2

Oorspronkelijke functie: School

Hoofdfunctie: Cultuur, gezondheid, wetenschap

Type: Onderwijs en wetenschap

Bouwperiode: ca. 1911

Architect C.J.Kruisweg

Gevels en materialen: Tweelaags baksteen, midden- en hoekrisalieten. Uitstekende stukken op hoeken.

Vensters en deuren: Grote ramen met kleine roedenverdeling. Boven- en zijlichten deur in rondboog, met glas-in-lood.

Dak en bedekking: Zadeldak met tuile du Nord pannen, verbeterde Hollandse pannen en samengesteld schilddak met tuile du Nord pannen.

Bijgebouwen: Smeedijzeren tuinhek. Nummers 4,6 bijgebouwen bij school.

Motivering: Cultuurhistorisch belang.

Bijzonderheden: Koepeltje boven ingang en op uiteinde. Sierstenen rond deur en tussen vensters.